

Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Katılım Becerisi Ölçeği¹ A Study Scale Development: Social Participation Skills Scale of Secondary School Students

Fatma Zuhul Erol¹ Erdal Akpınar²

¹ Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi, Solhan Sağlık Hizmetleri MYO, Bingöl, Türkiye, fzerol@bingol.edu.tr

² Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Erzincan, Türkiye, ekapinar@erzincan.edu.tr

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi (Received Date)

07.09.2022

Kabul Tarihi (Accepted Date)

31.10.2022

**Sorumlu Yazar*

+90 544 567 9448

Bingöl Üniversitesi Solhan Sağlık
Hizmetleri MYO Solhan- Bingöl

zuhalcot@gmail.com

Öz: Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin sosyal katılım becerilerini belirleyebilmek için yeni bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma sürecinde öncelikli olarak 90 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Belirlenen maddeler alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiş, kapsam geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Düzeltilmelerden sonra elde edilen taslak ölçek, 2021-2022 öğretim yılının ikinci döneminde Bingöl il merkezindeki ortaokul öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile saptanmıştır. Çalışmada iki faktörlü (1. faktör: sosyal değişime açıklık; 2. faktör: aktif katılım ve liderlik) varyansın %48,71'ini açıklayan 20 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin tamamının Cronbach α katsayısı 0.926, birinci alt boyutunun Cronbach α değerleri ise sırasıyla 0.891 ve ikinci alt boyutunun Cronbach α katsayısı 0.853'tür. Buna göre tarafımızdan geliştirilen yeni Sosyal Katılım Becerisi Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğunu, yani araştırmanın başarıyla sonuçlandığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Ölçek geliştirme, sosyal katılım becerisi, sosyal bilgiler, geçerlik, güvenilirlik

Abstract: In this study, a new scale was developed to determine the social participation skills of secondary school students. During the research process, an item pool of 90 items was primarily created. The determined items were reviewed in line with the opinions of field experts, and content validity was tried to be ensured. After revisions were made, the draft scale was applied to secondary school students in the city center of Bingöl in the second semester of 2021-2022. The construct validity of the scale was determined by factor analysis. In the study, a scale consisting of 20 items explaining 48.71% of the variance between two factors (1st factor: openness to social change; 2nd factor: active participation and leadership) was obtained. The Cronbach's alfa coefficient of the whole scale was 0.926, and the Cronbach's alfa values for its sub-dimensions were 0.891 and 0.853 respectively. Accordingly, it is possible to say that the validity and reliability level of the new Social Participation Skills Scale developed by us was high, that is, the research was concluded successfully.

Keywords: Scale development, social participation skills, social studies, validity, reliability

Erol, F. Z. ve Akpınar, E., (2022). Bir ölçek geliştirme çalışması: Ortaokul öğrencilerinin sosyal katılım becerisi ölçeği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 579-589. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1172132>

Giriş

Okullar öğrencilerin, toplumların ortak yararına ve yenilenmesine katkıda bulunan tutum ve davranışların geliştirildiği ve öğrenmenin sosyal deneyimler içine yerleştirildiği yerlerdir. Bu özel mekânlarda öğrencilerin hayatlarını etkileyen birçok beceri, eğitim yoluyla kazandırılmaktadır (Homana, Croninger, Torney-Purta, 2010). Günümüz dünyasında eğitimin en önemli amacı, kendisine olduğu kadar çevresindeki insanlara ve doğaya da değer veren, içinde yaşadığı topluma aidiyet hissedip, faydalı olmak için çaba gösteren bireyler yetiştirmektir. Bu bağlamda öğrenciler eğitim-öğretim hayatlarının ilk yıllarından itibaren toplumsal yapıyı ve insan ilişkilerini iyi analiz etmelidirler. Toplumsal sorunların farkında olmalı, güncel olaylara ilgi duymalı, ihtiyaç halinde kendileri ve başkaları için harekete geçebilmek cesaretini gösterebilmelidirler. Toplumsal ve çevresel problemlere duyarlı ve bu problemlerin çözüm sürecine dâhil olmaya gönüllü olmalıdırlar (MEB, 2005).

Öğrenciler Sosyal Bilgiler derslerinde tarih boyunca çözüme kavuşmuş çok çeşitli toplumsal sorunlara tanık olmaktadır. Geçmiş dönemlerde yaşamış toplumların sorunlarla nasıl başa çıktığı güncel örneklerle desteklenerek izah edilmektedir. İnsanların kötü ve iyi davranışları hakkındaki fikirlerini sınıfta tartışabilecekleri ortamlar yaratılmaktadır. Ayrıca öğrenciler okul ortamlarında çeşitli

sosyal etkinliklere katılmaya teşvik edilmektedir. Sosyal etkinlikler çocukların iletişim becerilerini geliştirmektedir. Bu kapsamda belirli gün ve haftalarda öğrencilere mutlaka sorumluluk verilmeli, farklı içerikli etkinlikler düzenlemeleri için cesaretlendirilmelidir. Liderlik becerilerini öne çıkaracak etkinliklere mutlaka yer verilmelidir (MEB, 2005). Bunların yanında öğrenciler okullarının sosyal ve yönetsel işlerinde sorumluluk almak için teşvik edilmelidir. Bu sayede öğrencilerin okul düzenine uyma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma ve yardımlaşma, kendini yönetme ve denetleme, sorumluluk sahibi iyi bir yurttaş olma, ihtiyaç anında arkadaşlarını yönetmeyi bilen bir lider olma (Büyükkaragöz, 2001) gibi davranışlar kazanmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin sosyal farkındalık oluşturmalarına ve sorumluluk sahibi bireyler olmalarına yardım eder. Dersin disiplinler arası çalışma prensibi sayesinde öğrencilere sosyal beceri kazandırma düzeyi nispeten yüksektir (Şimşek ve Öztürk, 2014). Öğrencilerin ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konularda duyarlılık sahibi olması, toplumlararası kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasal etkileşimi analiz edebilmesi, kişisel ve toplumsal problemlerin çözümüne yönelik farklı çözüm önerileri geliştirme davranışları sergilemeleri Sosyal Bilgiler dersi ile mümkündür (Kaya ve Ersoy, 2011). Şüphesiz tüm bunlar sosyal katılım becerisi ile çok yakından ilişkilidir.

¹ Bu çalışma "Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımının, Sosyal Katılım Becerisine Etkisinin İncelenmesi" adlı doktora tezinden (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı) üretilmiştir.

Gallant ve arkadaşları (2010) sosyal katılımı bireyleri toplumsal çıkarlar için tetikleyen endişe duygusu ve diğer bireylere karşı sorumluluk bilincini kapsayan dürtüler şeklinde tanımlamışlardır. İnsani değerleri kazanma, kendini ifade etme, sosyal beceriler edinme ve toplumsal beklentilere uygun davranışlar sergileme sosyal katılım becerisinin belli başlı göstergeleridir. Sosyal Bilgiler dersi sayesinde öğrencilerin, sosyal katılım becerisinin artırılması, sosyal sorumluluk bilinci edinmesi, demokratik ilkeleri benimsemesi, insan haklarına saygı duyması, toplumsal ve kişisel problemlere karşı duyarlılık göstermesi ve bu problemler için çözüm üretmeye istekli olması, ihtiyaç duyduğunda iş birliği içinde sivil toplum örgütleriyle çalışabilen katılımı benimsemiş bireyler olması amaçlanır.

Öğrencilerin sosyal katılım becerilerini geliştirebilmek için iş birliği yapma, birlikte problem çözme, sorumluluk alma gibi davranışları öğrenmeleri gerekir (MEB, 2005). Gönüllü kuruluşlarda ve resmi kurumlarda çalışma gibi topluma hizmet aktiviteleri için gönüllülük gerektiren etkinliklerle öğrencilerin sosyal katılımları desteklenerek öğrencilerin sorumluluk sahibi bir vatandaş olma bilincine erişmesi sağlanmalıdır (MEB, 2005). Öğrenciler topluma hizmet çalışmalarını ile olumlu sosyal ilişkiler geliştirir, yaptıkları hizmet çalışmalarını fark yarattıklarını düşünür, yeni beceriler oluştururlar (Gallant ve arkadaşları, 2010). Esasen öğrencilerin mensubu oldukları topluma hizmet etmelerini sağlayacak beceri, tutum ve bilgiler, sosyal katılımın içeriğini oluşturur. Sosyal katılım, öğrencilerin sorumluluk duygularını geliştirerek kendine güvenen, okul içinde ve okul dışında öğrenim süreçleri boyunca sosyal, bilimsel, kültürel alanlarda, ayrıca spor ve sanat alanlarında etkinliklerde bulunmalarını sağlamaktır (MEB, 2005).

İletişim teknolojilerinin gelişmesi ve özellikle internetin ortaya çıkmasıyla iletişim teknolojilerinde önemli değişimler meydana gelmiştir (Altunay, 2010). Bu değişim, çocukları ilk yaşlarından itibaren ciddi bir şekilde etkilemektedir. Eğitimden sağlığa kadar neredeyse her alanda hayati bir öneme sahip olan internet (Kenanoğlu ve Kahyaoğlu, 2011) insanların birbirleri ile olan etkileşimini de belirler. Pek çok çocuğun internet ortamında geçirdiği uzun zaman günlük yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir. Çocukların arkadaşları ve aileleri ile geçirdikleri zaman dilimi her geçen gün azalmaktadır. Kuşkusuz bu durum öğrencilerin sosyal katılım becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Sosyal katılımı eğitim ilişkisi pozitif yönde seyretmekte olup eğitim düzeyine paralel bir şekilde sosyal katılım düzeyi de yükselmektedir (Campbell, 2006). Sosyal katılımın eğitim açısından bu kadar etkili ve önemli olmasının pek çok nedeni vardır. Öncelikle sosyal katılım faaliyetleri içerisinde bulunan öğrenciler, akademik bilgilerinin uygulamaya döktükleri için bilgi üretme boyutuna geçmektedirler. Bu süreçte öğrencilerin bir dizi toplumsal ve çevresel problemi çözmek için çoklu disiplin yaklaşımlarını düşündükleri, uyguladıkları, test ettikleri ve değerlendirdikleri görülmektedir. Ayrıca sosyal katılım becerileri gelişmiş olan öğrenciler, eleştirel düşünme, yazma, iletişim, matematik ve teknoloji de dâhil olmak üzere üst düzey becerileri daha ileri düzeyde öğrenirler (Cress, 2004). Diğer yandan sosyal katılım becerisi öğrencilerin duygusal zekâsını arttırmakta ve onları toplumsal sorunlar adına daha fazla duyarlı davranmaya motive etmektedir (Bernacki ve Jaeger, 2008). Toplumsal sorunların çözümüne

dâhil olan öğrenciler, kişilerarası etkililik, farklı bakış açılarına sahip arkadaşlarıyla işbirliği yapma ve çevrelerindeki insanları olumlu yönde etkileyebilme gibi konularda daha fazla özyeterlilik duygusu kazanırlar.

Literatür taramasında Türkiye’de ortaokul öğrencilerinin sosyal katılım beceri düzeylerini tespit etmek için kullanılan herhangi bir ölçüğe rastlanmamıştır. Kuşkusuz bu akademik ve pedagojik bakımdan önemli bir eksiklik. Bu eksikliği gidermek için tarafımızdan yeni bir “Sosyal Katılım Becerisi Ölçeği (SKBÖ)” geliştirilmiştir. Ölçeğin başta ortaokul öğrencileri olmak üzere farklı kademelerde öğrenim gören çocukların ve gençlerin sosyal katılım beceri düzeylerinin belirlenmesinde yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nicel yöntemlerden “tarama modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli, bir durumu değiştirmeden betimlenmesinin amaçlandığı çalışmalarda kullanılmaktadır (Fraenkel ve Wallen, 2006). Belirlenmiş bir örneklem ile gerçekleştirilen tarama çalışmaları, genel olarak evrenin genelinde benimsenmiş olan algı, eğilim ve tutumların sayısal olarak betimlenerek elde edilen sonuçlar ışığında çıkarımlar yapmayı mümkün kılar (Creswell, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın AFA için örneklemi Bingöl il merkezinde öğrenim gören 297 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin 130’u (%43,77) kız, 167’si (%56,23) ise erkektir. Araştırmanın DFA için örneklemi Bingöl il merkezinde öğrenim gören 283 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin 106’sı (%37,45) kız, 177’si (%62,54) ise erkektir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın amacı dâhilinde geliştirilen “Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Katılım Becerisi Ölçeği” oluşturma sürecinde ilk olarak veriler toplanmıştır. Veriler toplanmaya başlamadan önce konuyla ilgili detaylı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Başta sosyal katılım becerileri ile ilgili yapılmış araştırmalar olmak üzere konuyla doğrudan veya dolaylı ilgisi ve benzerliği olan ölçekler (Samancı, Ocakçı ve Secer, 2018; Altun ve Şahin, 2019) ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Ardından madde havuzunun hazırlık süreci başlamıştır. Ölçekte kullanılması planlanan madde sayısının yaklaşık beş katı evsafında (Tezbaşaran, 1996), yani 90 maddelik bir havuz oluşturulmuştur.

Veri Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde yapısal eşitlik modellemesi (YEM) kullanılmıştır. YEM ile hazırlanmış teorik çatı dahilinde oluşturulmuş bir model sınanır (Şimşek, 2007). Çalışmanın güvenilirlik ve yapı geçerliliği (AFA) analizleri için SPSS 22; DFA için LISREL 8.80 Programları kullanılmıştır.

Süreç

Ölçek geliştirme sürecinde ilk olarak soru havuzu oluşturulmuştur. Sonrasında ise ölçeğin yapı geçerliliği işlemleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan işlemler aşağıda detaylı olarak anlatılmıştır.

Yüzey ve Kapsam Geçerliliği

Yüzey geçerliliği, ölçme aracındaki soruların araştırma problemini ne kadar temsil ettiği ile ilgili uzman görüşünü içerir. Ölçekteki her bir maddenin ve tamamının bir bütün olarak ne derecede amaca hizmet ettiği (Tavşancıl, 2010) ise kapsam geçerliliği olarak adlandırılır. Kapsam geçerliliğini tespit etmek için konunun uzmanlarının görüşüne başvurulur. Madde havuzu oluşturulduktan sonra iki farklı Türkçe öğretmenine incelenmiş, onların önerileri göz önünde bulundurularak gerekli düzeltmeler yapılmış ve maddelerin son şekli oluşturulmuştur. Yüzey geçerliliği, bir ölçeğin üzerinde çalışılan konuyu doğru olarak ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla araştırmacıların, uzmanların ve pilot çalışma kapsamına alınan kişilerin fikirlerinin alınmasıdır (Tavşancıl, 2010). Bu bağlamda tüm maddeler tek formda birleştirilmiş, sosyal katılım becerisi ve ölçek geliştirme konularında uzman sekiz öğretmen elemanı tarafından değerlendirilmiştir.

Uzmanlara değerlendirmeleri için 3'lü derecelendirme ölçeği (1:Uygun, 2:Düzenlenmeli, 3:Çıkarılmalı) sunulmuş ve maddeleri cevaplamaları istenmiştir. Ayrıca her maddenin yanına istendiği takdirde kullanılmak üzere bir açıklama alanı oluşturulmuştur. Daha sonra uzmanlardan gelen formlar bir araya getirilerek bütün cevaplar tek bir formda toplanmıştır. Değerlendirmeler, öneriler ve açıklamalar doğrultusunda bazı maddeler güncellenmiş, bazıları ise madde havuzundan çıkarılmıştır. Titizlikle sürdürülen bu ayıklamanın sonucunda geriye 28 madde kalmıştır. Dolayısıyla 28 maddeden oluşan ölçek taslağının pilot uygulaması aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada öğrencilerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Geri bildirimlere göre ölçek anlaşılır olup yüzey geçerliliği bakımından sorunsuzdur.

Pilot Uygulama

Öncelikli olarak ölçeğin nasıl uygulanacağına ilişkin bir yönerge oluşturulmuş, daha sonra pilot uygulama yapılmıştır. Söz konusu uygulama 2021-2022 eğitim-öğretim yılı içinde, Bingöl'de öğrenim görmekte olan 297 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu işlem için öğrencilere yaklaşık 10 dakika kadar bir süre verilmiştir. Bu süreçte öğrenciler tarafından doldurulan tüm formlar incelenmiş ve bazı soruları kodlamama, birden fazla kodlama, eksik cevap verme gibi durumların olup olmadığı kontrol edilmiştir. İncelemeler sonucunda herhangi bir kayıp veri olmadığı görülmüştür.

Bulgular

Yapı Geçerliliği

Yapı geçerliliği (construct validity), araştırılan yapıyı ölçtüğü düşünülen değişkenlerin oluşturdukları bütünün, öngörülen

yapıyı temsil edip etmediğinin belirlenmesidir (Alpar, 2020). Geliştirilen ölçeğin örneklem uygunluğunun belirlenmesi amacıyla Barlett testi yapılmış, ki kare değeri .000 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Elde edilen bu değere göre, belirlenen örneklem evreni temsil etme gücünün yeterli olduğu söylenebilir. Ayrıca bu anlamlılık değerine göre verilerin normal bir dağılım sergilediği söylenebilir. Ölçeğin KMO değeri .939'dur. Buna göre veriler faktör analizi için uygundur. Faktör analizi, "Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)" ve "Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)" olmak üzere iki şekilde uygulanmaktadır (Yaşlıoğlu, 2017).

Açıklayıcı Faktör Analizi

Çoğunlukla AFA olarak adlandırılan açıklayıcı faktör analizinin temel işlevi, analize konu olan değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlamaktır. AFA, ilişkili veri yapılarını birbirlerinden tamamen bağımsız olacak şekilde daha az sayıda ve yeni veri yapılarına dönüştürerek nedenini açıkladıkları varsayılan faktörlerin ne olduğunu ortaya çıkartmak ve isimlendirmek için başvurulan bir yöntemdir (Alpar, 2020). AFA'da korelasyon matrisinin faktörlenebilir olduğunun tespit edilmesi için korelasyonların anlamlılığını ölçmeye yarayan Bartlett'in Küresellik Testi kullanılır. Eğer test sonucunda $p < 0,05$ ise korelasyon matrisi ile faktör analizi yapılabilir. KMO Örneklem Yeterliliği Ölçütü ile AFA' da incelenen örneklem faktör analizine uygunluğu kontrol edilmektedir. Doğru bir faktör analizi için $KMO > 0,80$ olması beklenir (Alpar, 2020).

Tablo 1'de KMO örneklem yeterlik ölçüsü 0,939 olarak bulunmuştur. Bu oran literatürde kabul gören 0,80'den büyüktür (Alpar, 2020). Bu araştırmanın örneklem büyüklüğü faktör analizinin yapılabilmesi için yeterlidir. Bartlett'in küresellik testi p değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Buna göre korelasyon matrisi faktör analizine uygundur ($p < 0,05$).

Özdeğer ölçütü, faktör analizi ve temel birleşenler analizinde en çok kullanılan ölçütlerden biridir. Bu ölçüt, bir faktörün açıklayacağı, en azından bir değişkenin açıklayacağı kadar olması gerektiği mantığına dayanmaktadır. Bu nedenle, bu yaklaşımda özdeğeri > 1 olan faktörler "önemli faktör"; özdeğeri < 1 olan faktörler "önemsiz faktör" olarak nitelendirilirler ve dikkate alınmazlar (Alpar, 2017). Tarafımızdan geliştirilen ölçeğe ait özdeğer ve açıklanan varyanslar Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2'ye göre, 3 faktörün özdeğeri 1'den büyüktür. Özdeğer ölçütüne göre ölçekte en fazla 3 boyut bulunmaktadır. Varyansa bakıldığında, toplam varyansın %48,71' ini açıkladığı görülmektedir. Uzmanlar arasında her faktörde en az dört madde bulunması hususunda genel bir mutabakat söz konusudur. 3. faktörde tek madde bulunduğu ve 3. faktörün varyans açıklama yüzdesi %5' den küçük olduğu için faktör sayısı ikiye indirgenmiştir.

Tablo 1. KMO ve Bartlett' in küresellik testi

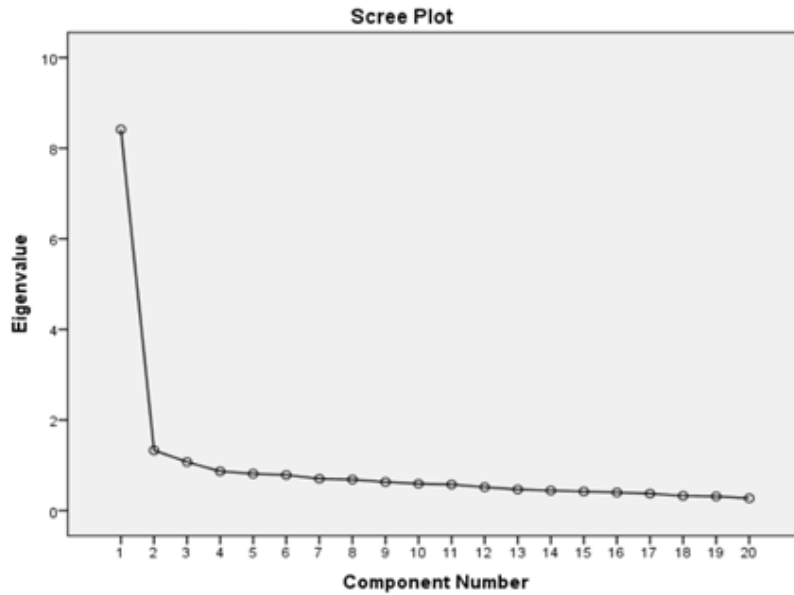
KMO Örneklem Yeterliliği Ölçüsü		,939
Bartlett'in Küresellik Testi	Ki-Kare (χ^2)	304,56
	Serbestlik Derecesi (sd)	162
	P-Değeri	,000

Tablo 2. Özdeğer ve varyans açıklama oranı

Faktör	Başlangıç Öz Değerleri (Initial Eigenvalues)			Toplam Faktör Yükleri			Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları
	Top.	Varyans %	Küm. %	Top.	Varyans %	Küm. %	Top.
1	8,414	42,068	42,068	8,414	42,068	42,068	7,437
2	1,330	6,648	48,716	1,330	6,648	48,716	6,570
3	1,072	5,362	54,078				
4	,866	4,332	58,411				
5	,813	4,066	62,477				
6	,785	3,926	66,403				
7	,702	3,511	69,914				
8	,686	3,428	73,342				
9	,631	3,154	76,496				
10	,593	2,964	79,460				
11	,577	2,885	82,345				
12	,517	2,586	84,931				
13	,468	2,338	87,269				
14	,442	2,211	89,480				
15	,422	2,109	91,589				
16	,399	1,993	93,582				
17	,374	1,868	95,451				
18	,325	1,626	97,076				
19	,314	1,569	98,645				
20	,271	1,355	100,000				

Şekil 1’de gösterilen özdeğer yamaç grafiğine göre ikinci faktörde bir kırılma noktası görülmektedir. Varyans miktarları ve yamaç grafiği incelendikten sonra ölçekteki faktör sayısı iki ile sınırlandırılmıştır. AFA’da oluşturulan ilk faktör çözümü yorumlanmaya uygun olmadığına, faktör döndürme işlemi yapılmak suretiyle yorumlanmaya çalışılır. Çalışmada direct

oblmin eğik döndürme tekniği kullanılmıştır. Bu işlemin ardından, ölçekteki maddelerin faktörlerdeki yükleri Tablo 3’te verilmiştir.

Şekil 1. Yamaç grafiği

Tablo 3. Madde faktör yükleri

	Pattern Matrix ^a	
	Component	
	1	2
m6	,917	
m3	,785	
m1	,761	
m7	,745	
m4	,643	
m11	,611	
m8	,585	
m24	,545	
m23	,458	
m27	,440	
m10	,494	,327
m12	,451	,320
m15		,839
m14		,764
m19		,763
m20		,670
m26		,631
m16	,354	,440
m18	,327	,488
m22		,382

Faktör döndürme işleminden sonra ölçeğin ilk alt boyutunun 12 maddeden (1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 23, 24, 27), ikinci alt boyutunun 8 maddeden (14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 26) oluştuğu görülmüştür. Yapılan AFA sonucunda 8 madde (2, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 28) belirlenen eşik değerin (0.30) altında kalıp, başka maddelerle binişiklik gösterdiğinden ölçekten çıkartılmıştır. AFA sonucunda 2 boyuttan ve 20 maddeden oluşan “Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Katılım Becerisi Ölçeği” ortaya çıkmıştır. Maddelerin içerikleri dikkate alınarak boyutlar isimlendirilmiştir. Boyutların isimleri ve bunları oluşturan maddeler Tablo 4’teki gibidir.

Tablo 5. Yapısal eşitlik modeli araştırmalarında kullanılan uyum indeksleri

Uyum İndeksleri	Mükemmel Uyum Ölçütleri	Kabul Edilebilir Uyum Ölçütleri	Ölçekte Elde Edilen Değer
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$	2,00
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,86
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,89
CFI	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$	0,98
NFI	$95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,96
NNFI(TLI)	$0,95 \leq TLI \leq 1,00$	$0,90 \leq TLI \leq 0,95$	0,97
RFI	$0,95 \leq RFI \leq 1,00$	$0,90 \leq RFI \leq 0,95$	0,95
IFI	$0,95 \leq IFI \leq 1,00$	$0,90 \leq IFI \leq 0,95$	0,98
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 \leq RMSEA < 0,08$	0,060
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 \leq SRMR < 0,10$	0,071
PNFI	$0,95 \leq PNFI \leq 1,00$	$0,50 \leq PNFI \leq 0,95$	0,83
PGFI	$0,95 \leq PGFI \leq 1,00$	$0,50 \leq PGFI \leq 0,95$	0,70

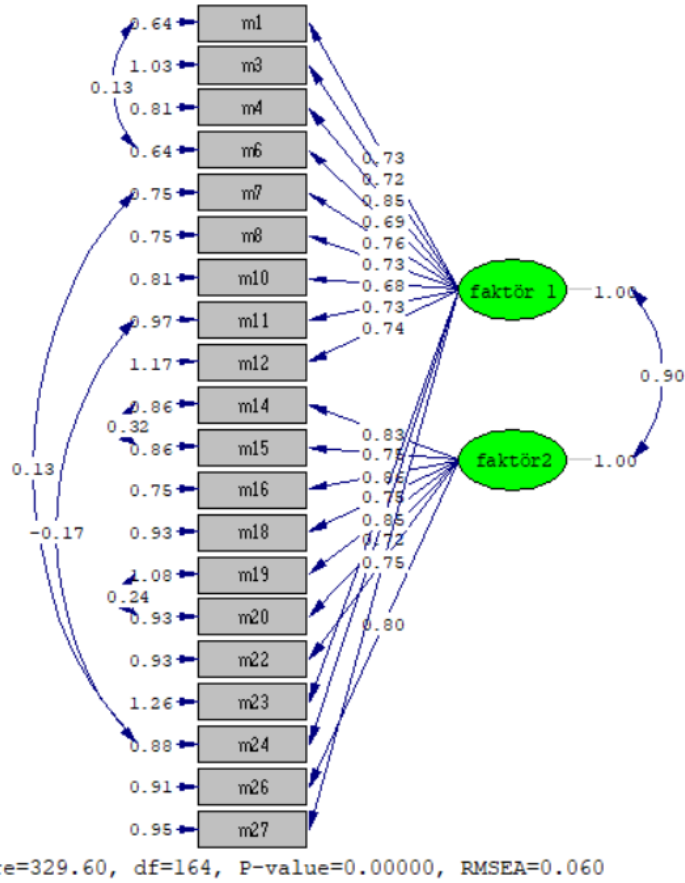
Tablo 4. Ölçeğin alt boyut isimleri ve madde numaraları

Boyut	Madde Numaraları
1. Boyut: Sosyal Değişime Açıklık	1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 23, 24, 27
2. Boyut: Aktif Katılım ve Liderlik	14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 26

Doğrulayıcı Faktör Analizi

AFA kuram temelli boyutsallık ortaya çıktıktan sonra DFA yapılması ve modelin bir dizi uyum indeksi yardımıyla değerlendirilmesi gerekir (Tay ve Jebb, 2017). Verilerde ortaya çıkan faktörlerin sayısı, hangi maddelerin hangi faktörlerle ilgili olduğu bilinmelidir. DFA çerçevesi, AFA’da mevcut olmayan birçok başka analitik olasılığın incelenmesine olanak tanır. Yöntem etkilerinin değerlendirilmesi, faktör modelinin zamana veya bilgi kaynaklarına göre kararlılığının veya değişmezliğinin incelenmesi (Brown, 2015) gibi. χ^2/sd (Chi-Square/Degree of Freedom - Ki Kare/Serbestlik Derecesi); CFI (Comparative Fit Index - Karşılaştırmalı Uyum İndeksi); RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation-Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü); SRMR (Standardized Root Mean Square Residuals - Standartlaştırılmış Ortalama Hataların Karekökü); TLI (Tucker-Lewis Index - Tucker-Lewis İndeksi)’dir. DFA, AFA sonucu ortaya çıkan 2 faktörlü yapının uyum indeksi değerlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Analiz, AFA sonrası çıkartılan 8 madde hariç tutularak 20 madde ile gerçekleştirilmiştir. Her bir indeksin uygunluğu için kabul edilebilir değerler (Çokluk ve ark., 2014) ve ölçekten elde edilmiş olan değerler Tablo 5’ teki gibidir.

DFA sonucunda χ^2/sd 2,00; CFI 0,98; TLI 0,97; RMSEA 0,060 ve SRMR 0,071 şeklinde ölçülmüştür. Uyum iyiliği indeksi değerlendirme kriterlerine göre test edilen model doğrulanmıştır. Ölçekteki maddelere ait standartlaştırılmış ağırlıklar Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. DFA madde ağırlıkları şeması

Cronbach Alfa, likert türü veri toplama ölçeklerinde maddelerin birbiriyle tutarlı olup olmadığını belirler (Şencan, 2005). Sıralı (ordinal) bir veri türünde ortalama değerler üzerinden güvenilirliğin ölçülmesi uygun değilse, ortalamalardaki değişimlerin neden olduğu varyans göz ardı edilmek suretiyle sıralamadan kaynaklanan varyans esas alınır. Bu değer R^2 (Alpar, 2020) olarak ifade edilen Cronbach Alfa katsayısıdır. Likert tipli ölçeklerin güvenilirliklerinin hesaplanmasında genellikle Alfa katsayısı kullanılır (Alpar, 2020). Alfa katsayısının yüksek olması ölçekteki maddelerin yer aldığı faktör içinde birbiriyle tutarlı olduğunu ve bütün maddelerin yer aldığı ölçüde birlikte çalıştığı (Alpar, 2020) şeklinde yorumlanmaktadır. Yani alfa katsayısının yüksek olması, katılımcıların ölçek maddelerine vermiş olduğu yanıtların kendi aralarında ileri derece tutarlı olduğu ve ölçeğin kavramsal bakımdan tutarlı maddelerden meydana geldiği anlamında değerlendirilir. Geliştirilen ölçek Alfa katsayısı 0,80 – 1,00 arasındaysa yüksek derecede güvenilir, 0,60 – 0,79 arasındaysa oldukça güvenilir, 0,40 – 0,59 arasındaysa düşük düzeyde güvenilir, 0,00 – 0,39 arasındaysa güvenilir değildir (Alpar, 2020). Ölçeğin 1. boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0,891, 2. boyutunun ait Cronbach Alfa katsayısı 0.853 olarak ölçülmüştür. Genel Cronbach Alfa katsayısı ise 0.926'dır. Elde edilen bütün bu değerler geliştirilen ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Son yıllarda sosyal becerileri ölçmeye yönelik araştırmalarda belirgin bir artış söz konusudur. Hatta bazılarında (Kocayörük,

2000; Kabakçı ve Korkut Owen, 2010; Baydan, 2010; Yurdakavuştu, 2012; Neslitürk ve Deniz, 2014; Atas, Efeçınar ve Tatar, 2016; Sucuoğlu ve Özokçu, 2005) sosyal beceri ölçekleri de geliştirilmiştir. Ancak ortaokul düzeyinde sosyal katılım becerilerini incelemeye yönelik araştırmalar (Karatekin, Kuş, Merey, 2014; Kara Yılmaz, 2017; Sömen, 2016; Altınok, 2012; Alabaş, 2018; Coşkun, 2020; Şahin, 2020; Coşkun, Kodal, Ersoy, 2022; Kara, 2022) oldukça sınırlıdır. Bunlardan sadece Samancı, Ocakcı ve Seçer'in (2018) çalışmaları ölçek geliştirmeye yöneliktir.

Ortaokul öğrencilerinin sosyal katılım becerilerini belirlemek için yapılmış olan bu çalışmada öncelikli olarak ilgili literatür taranmış ve uzman görüşlerinden yararlanmak suretiyle madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan bu maddeler Bingöl il genelinde 297 ortaokul öğrencisine uygulanmıştır. Analizler yapıldıktan sonra 2 boyutlu ve 20 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Alt boyutlar "Sosyal Değişime Açıklık" ve "Aktif Katılım ve Liderlik" şeklinde isimlendirilmiştir. Araştırma aşamaları ve süreçleri konuyla doğrudan veya dolaylı ilgisi bulunan literatürdeki çalışmalar (Ulu Kalın ve Topkaya, 2017; Tahiroğlu ve Aktepe, 2015; Beldağ, Özdemir ve Nalçacı, 2016; Kaya, 2021; Çalışkan ve Yıldırım, 2020; Yıldırım, 2018; Gezer ve Şahin, 2016) ile paralellik göstermektedir. Dolayısıyla tarafımızdan yapılan bu ölçek geliştirme çalışmasında kullanılan test ve analiz süreçleri ile literatürde yer alan çalışmalarda izlenen süreçlerin büyük ölçüde benzeştiği söylenebilir.

Maddeler için ayırt edicilik indeksleri hesaplanmış ve 2.,5.,9.,13.,17.,21.,25. ve 28. soruların ayırt edicilik

indekslerinin düşük olduğu görülmüştür. Nitekim bu maddeler çıkarıldığında soruların güvenilirlik düzeyi artmaktadır. Dolayısıyla bu maddelerin çıkarılmasına karar verilmiştir. Benzer bir durum başka çalışmalarda da görülmektedir. Örneğin Yıldırım (2018), yapmış olduğu ölçek geliştirme çalışmasında ayırt ediciliği düşük olan maddeleri benzer kaygılarla ölçekten çıkarmıştır.

Ölçeğin tamamının Cronbach α değeri 0,926'dır. Alt boyutlarına ait Cronbach α değerleri ise sırasıyla 0.891 ve 0.853'tür. Bu değerler ölçeğin kendi içinde tutarlı olduğunu göstermektedir. Alan yazında Samancı ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilmiş olan "Çocukların Sosyal Katılım Becerilerini Belirleme Ölçeği", dörtlü likert tipine uygun olarak tek boyuttan ve 16 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu çalışmada ölçeğin Cronbach α değeri 0,80 olarak bulunmuştur. Bununla karşılaştırıldığında tarafımızdan geliştirilen ölçeğin güvenilirlik düzeyinin çok daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Geliştirilen ölçeğin analizleri LISREL 8.80 ve SPSS 22.0 programları kullanılarak yapılmıştır. Ölçeğin KMO değeri .939, Barlett Testi ($X^2=304.56$, $p<.000$) anlamlı olarak elde edilmiştir. Buna göre, örneklem büyüklüğü AFA için uygundur. AFA sonucunda 2 alt boyuttan ve toplam 20 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Geliştirilen sosyal katılım ölçeğindeki önemli iki faktörün açıkladığı toplam varyans %48.71'dir. Samancı ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen KMO değeri ise .870'tir. AFA ile elde ettiğimiz 2 faktörlü yapı daha sonra DFA ile test edilmiştir. DFA yapılırken yeni bir örneklem grubu ile çalışılmıştır. Geliştirilen ölçeğin birbiri ile ilişkisiz 2 faktörlü yapısı DFA ile test edilmiş ve $X^2=329.60$, $sd=164$ ($p=.00$), ki-kare/serbestlik derecesi= 2.00, GFI=.89, CFI=.98, AGFI=.86, RMSEA=.060 olarak bulunmuştur. Samancı ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen ölçeğin değerleri $X^2=188.09$, $sd=101$, $p=.00$, $X^2=1.86$, RMSEA=.053, RMR=.041, NFI=.92, NNFI=.96, CFI=.96, IFI=.96, RFI=.91, AGFI=.90, GFI=.93'tür. Buna göre, ölçeğin faktör yapısının kabul edilebilir düzeyde teknik değerlere sahip olduğu söylenebilir. Bunlar, Samancı ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Sonuç olarak ölçeğin yapı ve uyum indekslerinin geçerliği sağlanmıştır. Literatüre alanında başarılı olacağını düşündüğümüz yeni bir Sosyal Katılım Becerisi Ölçeği (SKBÖ) kazandırılmıştır.

Yazar Katkı Oranı

Yazarların her ikisi de makalenin bütün aşamalarında eşit oranda görev almışlardır. Ayrıca yazarların her ikisi de çalışmanın son halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Her iki yazar da çalışma kapsamında herhangi bir kurum ya da kişi ile çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurulu'nun 28.02.2022 tarihli 02/08 numaralı protokol numarası izni ile yürütülmüştür.

Kaynakça

Alabaş, Ç. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında (1968-2018) sosyal katılım becerisinin*

- yerinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Kastamonu Üniversitesi.
- Alpar, R. (2017). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Alpar, R. (2020). *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik—Güvenirlik* (6. bs). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altınok, A. (2012). *Sosyal katılım faaliyetlerinin 12-14 yaş grubu öğrencilerinin sosyal problemlere olan duyarlılıklarına etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)* Aksaray Üniversitesi.
- Altun, A., Şahin, K. (2019). Kentli vatandaş katılım ölçeği 'nin geliştirilmesi üzerine. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1807-1826. <http://dx.doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.12.1219>
- Altunay, M.C. (2010). Twitter: gündelik yaşamın yeni rutini pıt pıt net. 6. *Ulusal İletişim Öğrencileri Sempozyumu'nda sunulmuştur.* Anadolu Üniversitesi. <http://iletisimdergisi.gsu.edu.tr/tr/pub/issue/7367/96457>
- Amna, E. (2012). How is civic engagement developed over time? Emerging answers from a multidisciplinary field. *Journal of Adolescence*, 35, 611-627. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.04.011>
- Ataş, T. A., Efeçimar, H. İ ve Tatar, A. (2016). Sosyal beceri değerlendirme ölçeği 'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 46, Sayfa: 71-85. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/42744/515916>
- Baydan, Y. (2010). *Sosyal-duygusal beceri algısı ölçeği'nin geliştirilmesi ve sosyal-duygusal beceri programının etkililiği (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Hacettepe Üniversitesi.
- Beldağ, A., Özdemir, Ü. ve Nalçacı, A. (2016). Yedinci sınıf sosyal bilgiler dersindeki değerlerin kazanılma düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (3): 1185-1199. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisobil/issue/26967/283453>
- Bernacki, M. L. ve Jaeger, E. (2008). Exploring the impact of service learning on moral development and moral orientation. *Michigan Journal of Community Service Learning*, 14 (2), 5-15. <http://hdl.handle.net/2027/spo.3239521.0014.201>
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research* (second edition). The Guilford Press.
- Büyükkaragöz, S. (2001). *Demokrasi Eğitimi*. Ankara, s. 277-278.
- Campbell, D. E. (2006). Measuring the effects of education on health and civic engagement. *Proceedings of The Copenhagen Symposium*, The Danish University of Education, Copenhagen.
- Coşkun, D. (2020). *Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi sürecinin değerlendirilmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Pamukkale Üniversitesi.
- Coşkun, D., Kodal, T. ve Ersoy, A. F. (2022). Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi sürecinin değerlendirilmesi.

- Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 55: 129-154. <https://doi.org/10.9779/pauefd.953313>
- Cress, C. M. (2004). Critical thinking development in service-learning activities: pedagogical implications for critical being and action. *Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines*, 23, 87-93. <https://doi.org/inquiryctnews2003/2004231/221>
- Creswell, J. W. (2014). Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları araştırma deseni (Çev. Ed. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çokluk, Ö., Şekercioglu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2006). How to design and evaluate research in education. New York: McGrawHill Education.
- Gallant, K., Smale, B. and Arai, S. M. (2010). Civic engagement through mandatory community service: implications of serious leisure. *Journal of Leisure Research*, 42(2), 181-201. <http://dx.doi.org/10.1080/00222216.2010.11950201>
- Gezer, M. ve Şahin, İ.F. (2016). Sosyal bilgiler odaklı başarı yönelimleri ölçeği (SOBYÖ): geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(2);335-354. ISSN: 1309 – 6575 <https://doi.org/10.21031/epod.277888>
- Homana, G., Croninger, R. and Torney-Purta, J. (2010). Adolescent civic engagement in Australia and The United States: The role of communities of practice. *Political Science*, p. 1-24, Corpus ID: 154814601.
- Kabakçı, Ö. F. ve Korkut Owen, F. (2010). Sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeği geliştirme çalışması. *Eğitim ve Bilim*, Cilt 35, Sayı 157 s.152-166.
- Kara Yılmaz, G. (2017). *İşbirlikli öğrenmenin ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencelerin akademik başarısına ve sosyal katılım becerisine etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Kara, T. (2022). *Ortaokul öğrencilerinde ADDIE öğretim tasarımı modeli temelli sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Karatekin, K., Kuş, Z. ve Meray, Z. (2014). Social studies pre-service teachers' social participation in solutions to environmental problems. *Elementary Education Online*, 13(2), 345-361.
- Kaya, B. ve Ersoy, F. (2011). Geleneksel sınıflarda sosyal bilgiler dersinde zaman içinde bilim ünitesinde aktif öğrenme yönteminin öğrenci başarısı ve tutumu üzerine etkisi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 2(1), 92-103. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/issej/issue/26445/278887>
- Kaya, F. (2021). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler ile insan hakları yurttaşlık ve demokrasi derslerindeki değerlere ilişkin tutumları (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Kenanoğlu, R. ve Kahyaoglu, M. (2011). Okul öncesi öğrencilerin internet kullanımı ile bilişsel, duyuşsal ve sosyal davranışları arasındaki ilişki. 5. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda sunulmuştur*. Fırat Üniversitesi.
- Kocayörük, A. (2000). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramının etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara Üniversitesi.
- Köklü, N. (1995). Tutumların ölçülmesi ve likert tipi ölçeklerde kullanılan seçenekler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 28(2), 81-93. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000299
- MEB (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara.
- Neslitürk, S. ve Deniz, M. E. (2014). Sosyal beceri geliştirme sistemi aile formu' nun Türk kültürüne uyarlanması: güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı 26, 139 – 149. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19572/208473>
- Ulu Kalın, Ö. Ve Topkaya, Y. (2017). İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 37, s. 14-22. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/44714/555470>
- Samancı, O., Ocakci, E., & Secer, İ. (2018). Developing scale for determining the social participation skills for children and analyzing its psychometric characteristics. *International Education Studies*, 11 (6), 92-98. <https://doi.org/10.5539/ies.v11n6p92>
- Sömen, T. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere sosyal katılım becerisi kazandırma durumları (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Atatürk Üniversitesi.
- Sucuoglu, B. ve Özokçu, O. (2005). Kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6 (1) 41-57. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000086
- Şahin, Ü. (2020). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal katılım becerisi kazanma durumlarının incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Kastamonu Üniversitesi.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş*. Ankara: Ekinoks.
- Şimşek, S. ve Öztürk, M. (2014). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Beceriler. S. İnan (Ed.), *Öğretmenler ve Öğretmen Adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitimine Giriş: Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s.83-97). Ankara.
- Tahiroğlu, M. ve Aktepe, V. (2015). 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçeği formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, Volume 10/3, p. 907-932 <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7944> ISSN: 1308-2140,
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tay, L. ve Jebb, A. (2017). Scale Development. S. Rogelberg (Ed.), *The SAGE Encyclopedia of Industrial and Organizational Psychology*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications; 1381-1386.
- Tezbaşaran, A.A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: TPD Yayınları.

- Yaşhoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85. <https://dergipark.org.tr/pub/iuisletme/issue/32177/357061>
- Yıldırım, Y. ve Çalışkan, H. (2020). Ortaokul öğrencileri için etkin vatandaşlık değerleri ölçeğinin (EVDÖ) geliştirilmesi. *Millî Eğitim*, Cilt: 49, Sayı: 228, 335-364. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.742091>
- Yıldırım, Y. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik kaygıları: Bir ölçek geliştirme çalışması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Uşak Üniversitesi.
- Yurdakavuştu, Y. (2012). *İlköğretim öğrencilerinde duygusal zekâ ve sosyal beceri düzeyleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Extended Summary

Introduction

Gallant et al. (2010) defined social participation as a sense of anxiety that triggers individuals for social interests and impulses that include a sense of responsibility towards other individuals. Gaining human values, self-expression, acquiring social skills and exhibiting behaviors in line with social expectations are the main indicators of social participation skills. In order to develop students' social participation skills, they need to learn behaviors such as cooperating, solving problems together, and taking responsibility (MEB, 2005). Social participation of students should be supported by activities that require volunteering for community service activities such as working in voluntary organizations and official institutions, and it should be ensured that students reach the awareness of being a responsible citizen (MEB, 2005). Students develop positive social relations through community service activities, think that they make a difference with their service work, and create new skills (Gallant et al., 2010). Essentially, the skills, attitudes and knowledge that will enable students to serve the society they belong to constitute the content of social participation. The main purpose of social participation is "to enable students to engage in-school and out-of-school activities in the fields of scientific, social, cultural, arts and sports throughout their education, and to develop self-confidence and sense of responsibility in students" (MEB, 2005).

With the development of communication technologies and especially the emergence of the internet, significant changes have occurred in communication technologies (Altunay, 2010). The Internet, which has vital importance in almost every field from education to health (Kenanoğlu & Kahyaoglu, 2011) also determines the interaction of people with each other. Many children spend long time on the Internet, and this negatively affects their daily life. The time period children spend with their friends and families is decreasing day by day. Undoubtedly, this situation negatively affects students' social participation skills.

The relationship between social participation and education is positive, and the level of social participation increases in parallel with the level of education (Campbell, 2006). Students, who are involved in social participation activities, pass into the dimension of knowledge generation as they put their academic knowledge into practice. In this process, it is seen that students think, apply, test, and evaluate multi-disciplinary approaches to solve a range of social and environmental problems. In addition, students with advanced social participation skills learn more advanced skills, including critical thinking, writing, communication, mathematics, and technology (Cress, 2004). On the other hand, social participation skills increase students' emotional intelligence and motivate them to be more sensitive to social problems (Bernacki & Jaeger, 2008).

In the literature review, no scale used to determine the social participation skill levels of secondary school students in Turkey has been found. Undoubtedly, this is an important deficiency in academic and pedagogical terms. A new "Social Participation Skills Scale (SPSS)" has been developed by us to fill this gap. It is thought that the scale will be useful in determining the social participation skill levels of children and

young people studying at different levels, especially secondary school students.

Method

Within the scope of the research, a five-point Likert type scale (Köklü, 1995) was designed, and validity and reliability procedures were performed. In the research, "scanning model", one of the quantitative methods, was used. Scanning model is used in the studies that aim to describe an existing situation as it is (Fraenkel & Wallen, 2006). The sample of this study consists of 297 secondary school students studying in the second semester of the 2021-2022 academic year in the city center of Bingöl. 130 (43.77%) of the students were girls and 167 (56.23%) were boys.

Findings, Discussion, and Results

In recent years, there has been a significant increase in research on measuring social skills. In some of them (Ataş, Efeçinar & Tatar, 2016; Baydan, 2010; Kabakçı & Korkut Owen, 2010; Kocayörük, 2000; Neslitürk & Deniz, 2014; Sucuoğlu & Özokçu, 2005; Yurdakavuştu, 2012) social skill scales were developed. However, studies on social participation skills at secondary school level (Alabaş, 2018; Altınok, 2012; Black, 2022; Coşkun, 2020; Coşkun, Kodal, Ersoy, 2022; Karatekin, Kuş, Merey, 2014; Kara Yılmaz, 2017; Sömen, 2016; Şahin, 2020) are quite limited. Of these, only the studies of Samancı, Ocakçı, and Seçer (2018) are aimed at developing scales. In this study, which was carried out to determine the social participation skills of secondary school students, the relevant literature was primarily scanned and an item pool was created by taking advantage of expert opinions. These created items were applied to 297 secondary school students across the province of Bingöl. After the analyses were made, a two-dimensional scale consisting of 20 items was developed. There is no reverse item in the scale. The sub-dimensions were named as "Openness to Social Change" and "Active Participation and Leadership". Research stages and processes show parallelism with the studies in the literature that are directly or indirectly related to the subject (Beldağ, Özdemir & Nalçacı, 2016; Çalışkan & Yıldırım, 2020; Gezer & Şahin, 2016; Kaya, 2021; Tahiroğlu & Aktepe, 2015; Ulu Kalın & Topkaya, 2017; Yıldırım, 2018). Therefore, it can be said that the test and analysis processes used in this scale development study conducted researches and the processes followed in the studies in the literature are largely similar.

Distinctiveness indices were calculated for the items and it was seen that some of the items had low distinctiveness indices. As a matter of fact, when these items were removed, the reliability level of the questions increased. Therefore, it was decided to remove these items. A similar situation was observed in other studies as well. For example, Yıldırım (2018) removed the items with low discrimination from the scale with similar concerns in his scale development study to determine "Middle School Students' Anxiety About Social Studies Lesson".

The Cronbach α value of the entire scale was 0.926. The Cronbach α values of the sub-dimensions were 0.891 and 0.853, respectively. These values showed that the scale is self-consistent. The "Scale for Determining Children's Social Participation Skills" developed by Samancı et al. (2018) in the literature consisted of one dimension and 16 items in accordance with the four-point Likert type. In the mentioned

study, the Cronbach α value of the scale was found to be 0.80. Compared to this, it is possible to say that the reliability level of the scale developed research is much higher.

The developed scale was analyzed using LISREL 8.80 and SPSS 22 programs. The KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) value of the scale was found to be .939, and Bartlett's Test ($X^2=304.56$, $p<.000$) was found to be significant. Accordingly, the sample size is suitable for AFA. As a result of AFA, a scale consisting of two sub-dimensions and a total of 20 items was obtained. The total variance explained by two important factors in the developed social participation scale is 48.71%. The KMO value developed by Samancı et al. (2018) is .870. The two-factor structure obtained with EFA is then tested with DFA. While performing DFA, a new sample group is used. The unrelated two-factor structure of the developed scale was tested with DFA and $X^2=329.60$, $sd=164$ ($p=.00$), chi-square/degree of freedom= 2.00, GFI=.89, CFI=.98, AGFI=.86, was found to be RMSEA=.060. The values of the scale developed by Samancı et al. (2018) were $X^2=188.09$, $sd=101$, $p=.00$, $X^2=1.86$, RMSEA=.053, RMR=.041, NFI=.92, NNFI=.96, CFI=.96 is IFI=.96, RFI=.91, AGFI=.90, GFI=.93. Accordingly, it can be said that the factor structure of the scale has acceptable technical values. These are in line with the results of the research conducted by Samancı et al. (2018). As a result, the validity of the scale's structure and fit indices was ensured. A new Social Participation Skills Scale (SPSS), which we think will be successful in the field of literature, has been introduced.

Author Contribution Rate

Both authors took part equally in all stages of the article. In addition, both authors have read and approved the final version of the study.

Ethical Declaration

This study was carried out with the permission of Erzincan Binali Yıldırım University Educational Sciences Ethics Committee with protocol number 02/08 dated 28.02.2022.

Conflict Statement

Both authors declare that there is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.